

УДК:338

ОЦІНКА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Лопатка К. А.

Придніпровська державна академія будівництва та архітектури

e-mail: kseniia.lopatka@gmail.com

Економічна безпека підприємства досить складне поняття, яке проявляється в різних аспектах діяльності підприємства. Якщо розглядати підприємство як динамічну систему, то економічна безпека - це необхідна умова, що дозволяє даній системі працювати ефективно: гарантувати стабільне функціонування і розвиток підприємства, попереджати і нейтралізувати можливі зовнішні і внутрішні загрози навіть при найгірших варіантах їх прояву внаслідок його ефективності і конкурентоспроможності.

Важливою проблемою розвитку інституту підприємництва є оцінка його економічної безпеки, що дозволяє на основі вивчення абсолютних величин виробничих, трудових і фінансових показників визначити поточний стан організації. Крім того, вона дає інформацію про наявність резервів, необхідних для зміцнення бізнес-діяльності в коротко- і середньостроковій перспективі.

Завдання підприємства полягає в тому, щоб в процесі розвитку не допустити погіршення його економічної безпеки, для цього необхідна певна система показників оцінки безпеки і обґрунтування їх допустимих рівнів. Дана система показників повинна використовуватися при управлінні виробничо-комерційною діяльністю підприємства [1].

Визначення оцінки економічної безпеки підприємництва ґрунтується на принципі комплексності, який передбачає:

- виявлення критеріїв оцінки;
- розробку показників і виділення їх в групи;
- виявлення взаємозв'язків між групами показників різних критеріїв оцінки економічної безпеки підприємництва;
- встановлення граничних значень показників.

Варто зазначити, що наскільки багатогранне поняття економічної безпеки, настільки численні підходи і найменування критеріїв оцінки. Але також слід відзначити те, що спільний знаменник в безлічі існуючих методик оцінки економічної безпеки це, переважно, робота з показниками фінансового стану підприємства.

Можливість реалізації підприємством нових проектів залежить від ступеня його фінансової стійкості, що відображається структурою балансу підприємства, тобто наявності власних джерел фінансування, в першу чергу - нерозподіленого прибутку. Підприємства із «гарною» структурою балансу залучають додаткові позикові кошти на більш вигідних умовах, здійснюють закупівлі необхідної сировини і матеріалів без передоплати. Отже, можна

стверджувати, що показники оцінки фінансового стану підприємства зокрема поточна платоспроможність і фінансова стійкість визначатимуть стан економічної безпеки [2]. Тому неможливість виплачувати борги і здійснювати інвестиційну діяльність підприємства, як прояви якоїсь небажаної події можна визначити як ризик втрати економічної безпеки. У режимі стійкого функціонування підприємство при вирішенні завдань своєї економічної безпеки акцентує головну увагу на підтримці нормального ритму виробництва і збуту продукції, на запобіганні матеріального і/або фінансового збитку, на недопущенні несанкціонованого доступу до службової інформації і руйнування комп'ютерних баз даних, на протидії недобросовісній конкуренції і кримінальним проявам [3].

Для підприємств будівельної сфери оцінку економічної безпеки інформативніше за все буде проводити за показниками. Специфікація інтегрального критерію передбачає вибір його форми. Це може бути аддитивна, мультиплікативна або аддитивно-мультиплікативна форма. Для цілей даного дослідження доцільно визначити інтегральний критерій (що розраховується для кожного детермінанта економічної безпеки окремо) в наступному вигляді (1):

$$E_i = (\sum d_{mi}) * k_{ma} * k_{me}, \quad (1)$$

де E_i - критерій оцінки економічної безпеки підприємницької структури по i -тій складовій;

i - відповідний детермінант економічної безпеки;

d_{mi} - стандартизоване значення m -го показника ефективності інвестиційного проекту;

m - відповідний показник для оцінки кожного детермінанта економічної безпеки структури;

k_{ma} - коефіцієнт, отриманий при оцінці детермінантів економічної безпеки підприємницької структури макрорівня;

k_{me} - коефіцієнт, отриманий при оцінці детермінантів економічної безпеки підприємницької структури мезорівня.

Питання, що стосується складових для оцінки кожного детермінанта економічної безпеки досить об'ємний, в зв'язку з цим він вимагає проведення окремого дослідження. Можливо зображення детермінант економічної безпеки у вигляді системи, що включає різні складові, набір яких буде залежати від поставлених цілей, факторів інформаційного, кадрового, організаційного та технічного забезпечення.

Список використаних джерел:

1. Камлик М.І. Економічна безпека підприємницької діяльності. Економіко-правовий аспект : навч. посібн. Київ : Атіка, 2005. 432 с.

2. Бельская Е.В., Маркеева Т.П. Система рисков производственно-коммерческой политики промышленного предприятия с учетом экономической безопасности *Известия Тульского государственного*